

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Добромир Йотов Доков, ръководител катедра
„Опазване на обществения ред“ във факултет „Полиция“ при Академия
на МВР

на дисертационен труд за получаване на образователната и научна
степен „доктор“

област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”
професионално направление 9.1. „Национална сигурност”
научна специалност - 0.5.24. „Организация и управление извън сферата
на материалното производство (Национална сигурност)“

Автор на дисертационния труд: **Диян Стайков Димитров**

Тема на дисертационния труд: **„Сигурност и териториално устройство
на България“**

1. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Диян Стайков Димитров е представил за защита пред научно жури дисертационен труд, разработен от него като докторант на самостоятелна подготовка.

Дисертационният труд се състои от съкращения, предговор три раздела, основни изводи, заключение, библиография и приложения. Обемът му е 288 стандартни страници, като в това число са включени 12 схеми (8 от тях са в приложенията), 2 фигури и 8 таблици. Списъка на библиографията включва общо 321 източника, от които 10 международни нормативни актове, 37

вътрешноправни актове, 29 ръководни документа, 194 научни заглавия (от които 44 чужди), 13 справочни заглавия и 38 интернет източници. Всички те кореспондират с темата на дисертационното изследване.

Дисертационния труд е посветен на изследването на териториалната цялост и устройство на Република България по отношение влиянието им върху националната сигурност на страната. Цели се разработването на научнообосновани предложения и предлагането на нов модел за икономически възход, както и повишаване националната сигурност на страната. За достигане на тази цел е проведено изследване на нормативните актове свързани с национална сигурност, както и анализ на териториално устройство на страната.

Методологията на разработката се базира на геополитически изследвания и на стремеж към интердисциплинарен анализ. Направен е опит за разкриване на връзката между териториалната цялост и сигурността. Приятно впечатление прави използването на някои иновативни методи, като например ситуационния анализ и пространствения метод, осъществяващ връзката с останалите. Представеният SWOT анализ на действащото райониране позволява по-пълното и точно използване метода на геополитическото моделиране и прогнозиране.

2. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Настоящото дисертационно изследване е успешен опит да бъде проследена и изследвана темата свързана с териториалната цялост и териториалното устройство на Република България, която е от изключително значение за националната сигурност на страната. Авторът е представил един задълбочен анализ, целящ да разкрие динамичните процеси, оказващи влияние на средата за сигурност. Това обуславя безпорната актуалност на научната разработка. Именно геополитическите, геостратегическите и геоикономическите обстоятелства и тяхната значимост за целостта на територията и териториалното устройство, са основните фактори за националната сигурност на страната. Увеличаващите се геополитически

противоречия, както в глобален, така и в регионален аспект, се явяват заплаха за българското геопространство. Още повече, че страната ни е част от международната система за сигурност, и тези процеси не биха могли да я заобиколят. Затова тяхното изследване и анализиране ще спомогне за изграждането на адекватен модел на управление.

В разработката е направен опит да бъде изследвана и систематизирана вътрешната организация и териториалното деление на страната на всички нива, като е представен усъвършенстван нов модел.

Организацията и управлението на процесите, свързани с подобряването на геополитическата и геоикономическа среда, имат изключителна значимост за националната сигурност на страната ни. Освен публично благо, сигурността се явява и върховна ценност. Наред с това, териториалната цялост е неделимо условие за националният суверенитет на държавата.

Всичко това определя безусловната актуалност и значимост на изследваните проблеми.

3. Познаване състоянието на изследваните въпроси

Съдържанието на дисертационното изследване свидетелства за едно високо ниво на познаване на факторите, влияещи върху сигурността на страната ни, което намира отражение в предложените мерки за запазване на териториалната ѝ цялост.

Първия раздел на дисертацията е озаглавен „Теоретични, правни и геополитически фактори, обуславящи държавността“. В него са изследвани някои от основните геополитически стратегии за сигурност. Изяснено е тяхното значение за формиране на световните исторически и геополитически процеси, даващи явен ефект върху геопространствените стратегии за сигурност. Това има огромно значение за анализиране причините влияещи негативно на средата за сигурност.

Авторът много детайлно е разгледал базовите фактори, които са ключови за нормалното функциониране на държавата. На първо място това е неприкосновеността на територията и целостта на държавата. От своя страна

това обуславя държавния суверенитет, както и националната сигурност, следвани от географското местоположение на страната ни, големината и нейните, граници, както и вътрешното държавно устройство.

Специално място е отредено на фактора сигурност, като са представени неговите различни аспекти. На следващо място е обяснен генезиса и схващането на понятието „национална сигурност“. Също така са представени различни авторски определения на понятието „национална сигурност“. В края на раздела автора е направил изводи, на база обобщаването на теоретичната основа за териториалната цялост и сигурност.

Втория раздел, озаглавен „България в геопространството“ ни запознава със състоянието на средата за сигурност. На първо място е анализирана външната среда за сигурност, като автора е изтъкнал ключовите фактори имащи значение. След което е направен ситуационен анализ на международните взаимоотношения, имащи отношение за сигурността на страната ни. Автора много умело се е опитал да начертае и посочи тъй наречените „горещи геополитически точки“ в близост до България, имащи огромно значение за сигурността ни.

На следващо място са разгледани въпросите свързани с териториалното устройство на Република България. Автора е представил вътрешните заплахи и рискове стоящи пред успешното развитие на страната ни. Специално място е отредено на административно-териториалното устройство на Република България. На първо място е представен сравнителен анализ на административно-териториално раздяление в някои европейски страни. След което е направен кратък обзор на националното ни административно-териториално деление през годините на новото хилядолетие. Въз основа на авторския анализ, са представени и някои слабости в административно-териториалните реформи през разглеждания период. В края на раздела дисертанта е направил изводи и обобщения синтезиращи анализа на средата за сигурност.

Третия раздел е озаглавен „Модел на ново териториално устройство на България“. Приятно впечатление прави авторската визия за ново райониране

на страната, основаващо се на задълбочен анализ. Първоначално дисертанта е представил концепцията си за доусъвършенстването на транспортната инфраструктура на страната. След което ни запознава с визията си за ново райониране, на базата на меридионалната коридорна инфраструктура. Специално място е отредено на концепцията за ново административно-териториално устройство на България. Предложена е реформа на сега съществуващата, където автора много обстойно и методично е изложил своите възгледи.

Особен интерес представлява новия модел, предвиждащ въвеждането на окръзите като междинно ниво - между областите и общините. Също така са направени предложения за повишаване на сигурността на териториално ниво, по отношение териториални звена на МВР. Автора акцентира също и за развитието на звената „Общинска полиция“, виждайки в тях редица предимства по отношение решаването на някои проблеми свързани с битовата престъпност. В резюме автора е представил новия модел за териториално устройство на страната. В края на раздела са намерили своето място обобщенията и изводите моделиращи новото териториално устройство на страната.

4. Приноси на дисертационния труд

Проведено е комплексно изследване на теоретичните и правни основи свързани с териториалната цялост и териториалното устройство на Република България. Целта и задачите на дисертацията, както и използваната методология на изследването, очертават научно-приложния характер на разработката, както и декларираните от автора приноси.

Приноси от научно-приложно естество:

- Направен е преглед на водещите теоретични школи и доктрини в сферите на геополитиката и сигурността, за изясняване същността и видовете рискове и заплахи от териториален аспект за националната сигурност.

- Изготвен е сравнителен анализ на нормативни актове и документи, разкриващи еволюцията на понятието *национална сигурност* за Република България.

- Извършен е теоретичен преглед на някои основни фактори за националната сигурност, като територия, географско положение, суверенитет и инфраструктура.

- Изяснен е понятийният апарат по отношение на териториалното деление на страната.

- Направен е преглед на нормативната актове и документи по отношение териториалната устройство на Република България, с цел предлагане на нов модел .

- Направен е факторен SWOT анализ на действащото райониране на страната.

- Изготвен ситуационен анализ на геополитическата обстановка и средата за сигурност.

- Представен е сравнителен анализ на административно-териториално раздяление в някои европейски страни.

- Изготвен е графичен анализ за измерване на регионалните различия по отношение на brutния вътрешен продукт.

Приноси от практико-приложно естество:

- Предложен е „Модел на ново териториално устройство на България“, включващ концепции за инфраструктурна модернизация и оптимизация на административното териториално деление.

- Направени са конкретни предложения за повишаване на сигурността в териториалните звена, както и увеличаване на местната и национална сигурност.

- Представен е систематизиран анализ ясно очертаващ насоките при изготвянето на стратегически документи, касаещи за националната сигурност и териториална цялост на България.

Изброените приноси, придават оригиналност на изследването и могат да бъдат използвани по отношение усъвършенстването на нормативната рамка,

както и за основа на бъдещо административно-териториално устройство на страната.

5. Оценка на публикациите и автореферата по дисертационния труд

Основните положения от дисертационното изследване са отразени в няколко публикации на автора. Едното от тях е студията „България в геопространството“, издадено от Академията на МВР 2018 г.

Следват два доклада, първия от които е „Произход на съвременния ислямски радикализъм и тероризъм“, представен април 2017 г. на научна конференция от Академията на МВР, гр. София. Втория доклад е „Ролята на местната власт за справяне с ширещата се конвенционална престъпност“, изнесен юни 2017 г. на научна конференция от Юридическия факултет при Русенския университет „Ангел Кънчев“, гр. Русе. Четвъртата публикация на автора е статия публикувана в чуждо издание на английски език: *Euro-corridors concerning Bulgaria, European Journal of Law and Political Sciences No 3 2018, Premier Publishing s.r.o., Vienna, Austria.*

Автореферата на дисертационния труд отразява в достатъчна пълнота актуалността, целите, практическата значимост и приносите по разработваната тема.

6. Бележки и препоръки

Наред с всичко положително към така представеното дисертационно изследване могат да бъдат отправени и някои бележки и препоръки, с оглед подобряване работата на докторанта.

Първата бележка е свързана с обема на работата, който е твърде голям. Редуцирането му би било възможно при една по-стройна подредба на съдържанието.

Втората се отнася за изясняването на някои доктринални виждания. Това би позволило по-лесното и детайлно навлизане в проблемите, както и не би затруднило читателя – неспециалист.

Направените бележки и препоръки в никакъв случай не намаляват

стойността на изследването и общото позитивно впечатление.

7. Заключение и мотивирано предложение

Представената за рецензиране дисертация отговаря на нормативните изисквания и представлява един завършен научен труд. Тя е собствено дело на докторанта, отличавайки го като добросъвестен и коректен изследовател.

Отчитайки качествата на дисертационния труд и постигнатите в него резултати, давам своята положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Диян Стайков Димитров образователната и научна степен "доктор" в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност”, по научна специалност - 05.02.24. „Организация и управление извън сферата на материалното производство”.

28.12.2018 г.

Гр. София

Член на научно жури:

доц. д-р Добромир Доков